

ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ
ΡΩΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΛΑΒΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ
ΣΤΟΝ 21ο ΑΙΩΝΑ

Φιλοσοφική Σχολή ΕΚΠΑ

Τετάρτη 24 Μαΐου 2023

11:00- 17:15 (αιθ. 209)

Πέμπτη 25 Μαΐου 2023

12:00-18:30 (αμφ. βιβλιοθήκης)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ & ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Α΄ ΗΜΕΡΑΣ

ΤΕΤΑΡΤΗ 24 ΜΑΪΟΥ 2023, αίθουσα 209

11:00-11:15 Χαιρετισμός του Κοσμήτορα της Φιλοσοφικής σχολής,
Καθηγητή Αχιλλέα Χαλδαιάκη

Χαιρετισμός της Προέδρου του Τμήματος Ρωσικής Γλώσσας
και Φιλολογίας και Σλαβικών σπουδών, Αναπληρώτριας
Καθηγήτριας Τατιάνας Μπορίσοβα

Κεντρικοί ομιλητές

11:15-11:45 Άννα Μιχαϊλοβα

Διδάκτωρ φιλολογίας

Προσέγγιση των ποιητικών μέσων στα ρωσικά και τα ελληνικά
δημοτικά τραγούδια υπό το πρίσμα της μετάφρασης

11:45-12:15 Άννα Προσιάννικοβα

Διδάκτωρ Νεοελληνικής φιλολογίας

Η ποίηση του Μπ. Παστερνάκ στην ελληνική απόδοση:
μεταφραστικές τεχνικές, νοήματα και μέσα

12:15-12:30 Συζήτηση

Α΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑ:

Λογοτεχνία βαλκανικών λαών-Θέατρο

Προεδρείο: Εβελίνα Μίνεβα, Αικατερίνη Σαμαρά

12:30-12:45 Η μετάφραση σύγχρονης σερβικής ποίησης ως τρόπος εκμάθησης
και διεύρυνσης γνώσεων της γλώσσας (**Αναστάσιος Κουράγιος**)

12:45-13:00 Ένας άγνωστος Εβρέινοφ (**Βιολέτα Κουζνετσόβα**)

13:00-13:15 Η «μήνις» και η ειρήνη ως αντίθετες διαδρομές στην ζωή μας
μέσω της βουλγαρικής λογοτεχνίας μεταφρασμένης στα ελληνικά
(**Κων/να Ξιάρχου**)

13:15-13:30 Η «Θεοφανώ» του Ράντκο Ράντκοβ. Το ταξίδι μιας βυζαντινής
αυτοκράτειρας στη βουλγαρική θεατρική σκηνή (**Αικατερίνη
Μαραγκουδάκη**)

13:30-13:45 Συζήτηση

13:45-15:00 Διάλλειμα

**Β΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑ:
Ρωσική λογοτεχνία**

Προεδρείο: Όλγα Αλεξανδροπούλου, Βασιλική Γιαννοπούλου

- 15:00-15:15** Ο «Ιβάνοφ» του Τσέχοφ. Μεταξύ Δον Κιχώτη και Άμλετ;
(**Κωνσταντίνα-Μαρία Ναζίρη**)
- 15:15-15:30** Η ηθοποιός του Τσέχοφ (**Λιάνα Κεραμιδά**)
- 15:30-15:45** Η σπιτονοικοκυρά του Ντοστογιέφσκι: Ο ρόλος της παράδοσης στην εθνική αναζήτηση και πρόοδο στη Ρωσία του 19ου αιώνα
(**Κατερίνα Παπαθανασίου**)
- 15:45-16:00** Από τον μικρό και περιττό άνθρωπο στον «homo sovieticus» και «homo post-sovieticus». Αναζητώντας την σύγχρονη εκδοχή των χαρακτηριστικών λογοτεχνικών τύπων ανθρώπου της ρωσικής λογοτεχνίας του 19ου αιώνα (**Άννα Βαγγελακούδη**)

**Γ΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑ:
Λογοτεχνική μετάφραση**

Προεδρείο: Έλενα Σαρτόρι, Άννα Βαγγελακούδη

- 16:00-16:15** Συγκριτική ανάλυση των Αγγλικών και Ελληνικών μεταφράσεων του παραμυθιού του Α.Σ. Πουσκιν «Τσάρος Σαλτάν» (**Άλφια Χουσαϊνοβα**)
- 16:15-16:30** Ν. Γκόγκολ «Ταράς Μπούλμπα»: Συγκριτική ανάλυση των Αγγλικών και Ελληνικών μεταφράσεων (**Όλγα Μαρίνοβα**)
- 16:30-16:45** «Το χριστουγεννιάτικο δέντρο και ο γάμος» («Ёлка и свадьба»). Φ. Μ. Ντοστογιέφσκι: Συγκριτική ανάλυση των Ελληνικών μεταφράσεων (**Μαρία Κωσταράγκου**)
- 16:45-17:00** «Απολείπειν ο Θεός Αντώνιον»: Ανάλυση-Σύγκριση μετάφρασης του Κ. Π. Καβάφη στη ρωσική γλώσσα (**Πηγή Χαϊδούλη**)
- 17:00-17:15** Συζήτηση

ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ Α΄ ΗΜΕΡΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Β΄ ΗΜΕΡΑΣ

ΠΕΜΠΤΗ 25 ΜΑΪΟΥ 2023, αμφιθέατρο βιβλιοθήκης

Κεντρικοί ομιλητές

12:00-12:30 **Αργύριος Τασούλας**

Διδάκτωρ ιστορίας, μεταδιδακτορικός ερευνητής, Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων

Τα αρχεία των μυστικών υπηρεσιών της ΕΣΣΔ για το Κυπριακό ζήτημα

12:30-13:00 **Τέονα Μπερίτζε**

Διδάκτωρ φιλολογίας, Καθηγήτρια Διδασκαλείου Ξένων Γλωσσών

Ιδιαιτερότητες του λόγου των Ποντίων Ελλήνων στην Ατζαρία της Γεωργίας (νεοελληνικό και ρωσικό λεξιλόγιο στα ποντιακά)

13:00-13:15 **Συζήτηση**

Δ΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑ:

Λαογραφία-Εκκλησιαστική ιστορία

Προεδρείο: Πολύδωρος Γκοράνης, Παντελής Κυριακίδης

13:15-13:30 Παγανιστικές παραδόσεις των Νοτίων Σλάβων τον 21^ο αιώνα
(**Σεβαστιανή Δαναλή**)

13:30-13:45 Στο μεταίχμιο του σλαβικού παγανισμού και του χριστιανισμού:
Μια κριτική στην έννοια διπλή πίστη (**Παναγιώτα Μπαφατάκη**)

13:45-14:00 Η «Νουθεσία» του Βλαδίμηρου Μονομάχου και το ζήτημα της
φιλανθρωπίας ενός Χριστιανού ηγεμόνα (**Ελένη Γιάντση**)

14:00-14:15 Σύγχρονη έρευνα της μεταφραστικής μεθοδολογίας του Γαβριήλ
Στεφάνοβιτς Βέντσλοβιτς (**Dragica Tadic Papanikolau**)

Ε΄ΣΥΝΕΔΡΙΑ:
Ιστορία των σλαβικών λαών

Προεδρείο: Πάνος Σοφούλης, Μυρτώ Παπουτσή

- 14:15-14:30** Η σχέση του Πατριάρχη Φωτίου με τον ηγεμόνα των Βουλγάρων Βόρι – Μιχαήλ (**Αικατερίνη Τσεκούρα**) (ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ)
- 14:30-14:45** Η πολιτική του Στέφανου Δουσάν και των διαδόχων του απέναντι στις Μονές των Σερρών και του Αγίου Όρους (1345-1371) (**Σοφία Κιουμουρτζίδου**) (ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ)
- 14:45-15:00** Η κάθοδος του Ρωσικού στρατού στα Βαλκάνια (1877-1878) και η απήχησή του στον ελληνικό τύπο (στην «Εφημερίδα» του Δημητρίου Κορομηλιά) (**Στυλιανός Καπάτος**)
- 15:00-15:15** Η Βυζαντινο-ρωσική σύγκρουση του 970-71. Μια νέα αποτίμηση (**Απόστολος Κόντες**)
- 15:15-15:30** Συζήτηση

15:30-16:00 Διάλλειμα

ΣΤ΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑ:
Συγκριτική γλωσσολογία

Προεδρείο: Τατιάνα Μπορίσοβα, Άννα Βαγγελακούδη

- 16:00-16:15** Συγκριτική ανάλυση των ιδιωμάτων του προφορικού λόγου στην ρωσική και ελληνική εκδοχή της τηλεοπτικής σειράς «Η νταντά» (**Αικατερίνη Γαβρά**)
- 16:15-16:30** Το πρόθημα προ- στο μονόπρακτο του Α.Π. Τσέχωφ «Η Αρκούδα»: Γλωσσολογικές, μεταφραστικές και διδακτικές προσεγγίσεις (**Μαρία Αμανάκη**)
- 16:30-16:45** Η θετική και η αρνητική ευγένεια στους τροποποιητές της πράξης της άρνησης στη σύγχρονη ρωσική και τη νεοελληνική γλώσσα (**Τατιάνα Σορόκινα**)
- 16:45-17:00** ёсть μοι – у меня есть Η έννοια της κατοχής ή απλά ένα «αφηρημένο» «έχω»; Μια ιστορικοσυγκριτική μελέτη και μια διδακτική πρόταση (**Αικατερίνη Σαμαρά**)
- 17:00-17:15** Συζήτηση

Z' ΣΥΝΕΔΡΙΑ:
Διδακτική της 2ης γλώσσας.

Προεδρείο: Αθανάσιος Νάτσης, Αικατερίνη Σαμαρά

- 17:15-17:30** «Καλώς ήρθατε!»: Ένα ψηφιακό εργαλείο για την πρώτη επαφή με την ελληνική γλώσσα (Έλενα Καρπαδάκη, Φαίδρα Κωσταρά, Θεοφάνια Μπουργκούδη, Αναστάσιος Στράτος)
- 17:30-17:45** Πολυπολιτισμικές προσεγγίσεις στη διδασκαλία της ρωσικής ως ξένης γλώσσας - Τα γλωσσικά εγχειρίδια (Χρήστος Ράπτης)
(ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ)
- 17:45-18:00** Έντυπα και ηλεκτρονικά μονόγλωσσα λεξικά της σύγχρονης ρωσικής (Χριστίνα-Παναγιώτα Ντζαχρήστου)
- 18:00-18:15** Δημιουργία αυθεντικού υλικού διδασκαλίας μέσω της χρήσης νέων τεχνολογιών (για μαθητές ηλικίας 14-16 ετών, Β2 επιπέδου γλωσσομάθειας, σύμφωνα με το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις γλώσσες) (Επιστήμη Ιωαννίδη, Ευαγγελία Βουρνά)
- 18:15 -18:30** Συζήτηση

ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ Β' ΗΜΕΡΑΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

Κεντρικοί ομιλητές

- Άννα Μιχαΐλοβα**, Διδάκτωρ φιλολογίας
- Τεόνα Μπερίτζε** Διδάκτωρ φιλολογίας, Καθηγήτρια Διδασκαλείου Ξένων Γλωσσών
- Άννα Προσιάννικοβα** Διδάκτωρ Νεοελληνικής φιλολογίας
- Αργύριος Τασούλας** Διδάκτωρ ιστορίας, μεταδιδακτορικός ερευνητής, Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων

Ομιλητές

- Dragica Tadic Papanikolau** ΕΚΠΑ, Θεολογική Σχολή, υποψήφια διδάκτωρ
- Μαρία Αμανάκη** ΕΚΠΑ, Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών, υποψήφια διδάκτωρ
- Άννα Βαγγελακούδη** ΕΚΠΑ, Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών
- Ευαγγελία Βουρνά** Παν. Αιγαίου, Σχολή Ανθρωπιστικών επιστημών, Μεσογειακών σπουδών & Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, μεταπτυχιακή φοιτήτρια
- Αικατερίνη Γαβρά** ΕΚΠΑ, Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών, υποψήφια διδάκτωρ
- Ελένη Γιάντση** ΑΠΘ, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας, μεταπτυχιακή φοιτήτρια
- Σεβαστιανή Δαναλή** ΕΚΠΑ, Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών
- Επιστήμη Ιωαννίδη** Παν. Αιγαίου, Σχολή Ανθρωπιστικών επιστημών, Μεσογειακών σπουδών & Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, μεταπτυχιακή φοιτήτρια
- Στυλιανός Καπάτος** ΕΚΠΑ, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας, μεταπτυχιακός φοιτητής
- Έλενα Καρπαδάκη** Παν. Αιγαίου, Σχολή Ανθρωπιστικών επιστημών, Μεσογειακών σπουδών & Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, μεταπτυχιακή φοιτήτρια
- Λιάνα Κεραμιδά** ΕΚΠΑ, Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών
- Σοφία Κιουμουρτζίδου** ΑΠΘ, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας, υποψήφια διδάκτωρ
- Απόστολος Κόντες** ΕΚΠΑ, Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών
- Βιολέτα Κουζνετσόβα** Παν. Κρήτης, Τμήμα Φιλολογίας, μεταπτυχιακή φοιτήτρια

Αναστάσιος Κουράγιος	ΕΚΠΑ, Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών
Φαίδρα Κωσταρά	Παν. Αιγαίου, Σχολή Ανθρωπιστικών επιστημών, Μεσογειακών σπουδών & Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, μεταπτυχιακή φοιτήτρια
Μαρία Κωσταράγκου	ΕΚΠΑ, Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, μεταπτυχιακή φοιτήτρια
Αικατερίνη Μαραγκουδάκη	ΕΚΠΑ, Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών, υποψήφια διδάκτωρ
Όλγα Μαρίνοβα	ΕΚΠΑ, Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Μετάφραση (Ρωσικά, Ελληνικά, Αγγλικά)
Παναγιώτα Μπαφατάκη	ΕΚΠΑ, Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών
Θεοφανία Μπουργκούδη	Παν. Αιγαίου, Σχολή Ανθρωπιστικών επιστημών, Μεσογειακών σπουδών & Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, μεταπτυχιακή φοιτήτρια
Κων/να-Μαρία Ναζίρη	ΕΚΠΑ, Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών
Χριστίνα-Παναγιώτα Ντζαχρήστου	ΕΚΠΑ, Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών
Κων/να Ξιάρχου	ΕΚΠΑ, Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών
Αικατερίνη Παπαθανασίου	ΕΚΠΑ, Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών
Αικατερίνη Σαμαρά	ΕΚΠΑ, Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών, υποψήφια διδάκτωρ
Τατιάνα Σορόρκινα	ΕΚΠΑ, Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών, υποψήφια διδάκτωρ
Αναστάσιος Στράτος	Παν. Αιγαίου, Σχολή Ανθρωπιστικών επιστημών, Μεσογειακών σπουδών & Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, μεταπτυχιακός φοιτητής
Αικατερίνη Τσεκούρα	Παν. Ιωαννίνων, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας, υποψήφια διδάκτωρ
Πηγή Χαϊδούλη	ΕΚΠΑ, Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Μετάφραση (Ρωσικά, Ελληνικά, Αγγλικά)
Αλφιά Χουσαϊνοβα	ΕΚΠΑ, Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Μετάφραση (Ρωσικά, Ελληνικά, Αγγλικά)
Χρήστος Ράπτης	ΔΠΘ, Τμήμα Ρώσικης Φιλολογίας/ Παν. Ισλανδίας, Πρόγραμμα Διεθνής Εκπαίδευσης

Οργανωτική επιτροπή

Πρόεδρος: Πάνος Σοφούλης

Μέλη: Άννα Βαγγελακούδη

Αικατερίνη Σαμαρά

Λιάνα Κεραμιδά

Παντελής Κυριακίδης

Μυρτώ Παπουτσή

Βάσω Γιαννοπούλου

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Τετάρτη 24 Μαΐου 2023

Κεντρικές ομιλίες:

Άννα Μιχαήλοβα, Διδάκτωρ φιλολογίας

Προσέγγιση των ποιητικών μέσων στα ρωσικά και τα ελληνικά δημοτικά τραγούδια υπό το πρίσμα της μετάφρασης

Στην παρουσίαση εξετάζονται ρωσικές μεταφράσεις ελληνικών δημοτικών τραγουδιών. Μέσω αυτών, καθώς και μέσω των αναφορών στη ρωσική λαϊκή ποίηση, παρατίθενται τα κοινά σημεία και οι διαφορές στις ποιητικές παραδόσεις των δύο λαών. Για την ανάλυση χρησιμοποιούνται διαφορετικά είδη δημοτικών τραγουδιών: ηρωικά, ιστορικά, λυρικά, καθημερινά, μπαλάντες, στην έκταση που επιτρέπουν οι μεταφράσεις. Τίθεται το ερώτημα υπό ποιές συνθήκες ένα δημοτικό τραγούδι ενός λαού υιοθετείται από - και εν τέλει ενσωματώνεται σε - έναν άλλο λαό. Ως υλικό χρησιμοποιείται η συλλογή του C.Fauriel “Chants populaires de la Grèce modern”, μεταφράσεις των N.Gnedich, V.Neishtadt, N.Berg, N.Protopopon και A.Maikon, καθώς και οι συλλογές της ρωσικής λαϊκής ποίησης των P.V.Kireevsky, P.N. Rybnikov, P.V. Shein."

Άννα Προσιάννικοβα, Διδάκτωρ Νεοελληνικής φιλολογίας

Η ποίηση του Μπ. Παστερνάκ στην ελληνική απόδοση: μεταφραστικές τεχνικές, νοήματα και μέσα

Πρωτίστως, θα επικεντρωθούμε στις μεταφράσεις της ποίησης του Μπ. Παστερνάκ (από τους Ε. Κριτσέφσκαγια, Γ. Κοροπούλη, Δ. Τριανταφυλλίδη, Λ. Διονυσιάδου κ.ά.) που εκδόθηκαν κατά τη νεότερη περίοδο, δηλαδή από τη δεκαετία του '80 μέχρι τις μέρες μας. Ακριβώς αυτήν την περίοδο βγαίνουν στο προσκήνιο τα ονόματα των κορυφαίων ποιητών του Αργυρού αιώνα: των Α. Αχμάτοβα, Ο. Μαντελστάμ, Μπ. Παστερνάκ, και πολύ λιγότερο πλέον των φουτουριστών.

Αλλάζουν τα γεγονότα και τα ρεύματα, αλλάζει και η πρόσληψη της ρωσικής λογοτεχνίας στην Ελλάδα. Οι μεταφραστές πλέον εξερευνούν νέους τρόπους ποιητικής έκφρασης: κυρίως αναζητούν τη νέα, έμμετρη φόρμα με βάση την παλιά, δημιουργούν διασκευές, περίπλοκους μετασχηματισμούς και παραλλαγές.

Η μεταφραστική πορεία γίνεται μια αναζήτηση της φόρμας αυτής καθαυτή, των τεχνικών και μέσων της πειραματικής απομίμησης, η οποία σχετίζεται με οργάνωση του νέου συστήματος με τη βοήθεια του υλικού, των νοημάτων και της μετρικής, από το παλιό σύστημα. Η ανάλυση της μεταγραφής αυτής κι επαναχάραξης των ποιημάτων του Μπ. Παστερνάκ από τους νέους μεταφραστές αποτελεί ο κύριος στόχος της παρούσας εργασίας.

Α΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑ: Λογοτεχνία βαλκανικών λαών- Θέατρο

Η μετάφραση σύγχρονης σερβικής ποίησης ως τρόπος εκμάθησης και διεύρυνσης γνώσεων της γλώσσας (Αναστάσιος Κουράγιος)

Η παρουσίαση με θέμα “Η μετάφραση σύγχρονης σερβικής ποίησης ως τρόπος εκμάθησης και διεύρυνσης γνώσεων της γλώσσας” έχει ως σκοπό να αναδείξει τις δράσεις-μεταφράσεις των φοιτητών πάνω στην σύγχρονη σερβική ποίηση, την συνεργασία τους με Σέρβους

ποιητές καθώς και τον άμεσο αντίκτυπο που έχουν στην ανάπτυξη των γνώσεων τους και στην βαθύτερη κατανόηση της γλώσσας

Ένας άγνωστος Εβρέινοφ (Βιολέτα Κουζνετσόβα)

Ένα από τα σημαντικότερα ονόματα του παγκόσμιου θεάτρου είναι εκείνο του Ν. Εβρέινοφ, ενός μεταρρυθμιστή και ένθερμου υποστηρικτή των αλλαγών των θεατρικών πρακτικών του ΧΙΧ αιώνα. Ανέπτυξε πολλές θεωρίες, με κάποιες από τις οποίες είχε γνωριστεί το θεατρόφιλο αθηναϊκό κοινό, κάποιες άλλες ωστόσο έμειναν άγνωστες ως τις μέρες μας. Το μονόδραμα αποτελεί μια σκηνική αρχιτεκτονική, την οποία προτείνει ο Εβρέινοφ για να δημιουργηθεί ταύτιση του θεατή με τον πρωταγωνιστή, και με τον τρόπο αυτόν να ξεπεραστούν πολλά προβλήματα του σύγχρονου θεάτρου.

Η «μήνις» και η ειρήνη ως αντίθετες διαδρομές στην ζωή μας μέσω της βουλγαρικής λογοτεχνίας μεταφρασμένης στα ελληνικά (Κων/να Ξιάρχου)

Όταν δεν βρισκόμαστε εν καιρώ πολέμου, η ειρήνη αντικατοπτρίζεται περισσότερο στον αθώο, γαλήνιο κόσμο των παιδιών, που δεν έχουν έγνοιες και προβλήματα και δεν αντιλαμβάνονται την χαιρεκακία και την εκδικητικότητα πολλών ανθρώπων. Ωστόσο, ο πόλεμος είναι ένα οδυνηρό φαινόμενο που μας απασχολεί συνεχώς και επηρεάζει όλες τις εκφάνσεις της ζωής μας. Η «μήνις» είναι ο ολέθριος θυμός του Αχιλλέα με τον οποίο ξεκινά η ‘Ιλιάδα’ του Ομήρου περί του Τρωικού πολέμου, που είναι από τα πρώτα έργα που πραγματεύονται τα δεινά του πολέμου, όπως και αρκετά έργα της βουλγαρικής λογοτεχνίας. Στον πόλεμο η ελπίδα μας για κάτι καλύτερο παύει να υπάρχει και επικρατεί αβεβαιότητα ακόμη και για το σήμερα. Πώς αυτά γίνονται φανερά μέσω των έργων της Ντόρα Γκαμπέ, της Πέτια Ντουμπάροβα και της Ελισαβέτα Μπαγκριάνα αντίστοιχα;

Η «Θεοφανώ» του Ράντκο Ράντκοβ. Το ταξίδι μιας βυζαντινής αυτοκράτειρας στη βουλγαρική θεατρική σκηνή (Αικατερίνη Μαραγκουδάκη)

Η σύγχρονη βουλγαρική λογοτεχνία έχει να επιδείξει αξιόλογα δείγματα σε ιστορικά θέματα, σε όλα σχεδόν τα λογοτεχνικά είδη. Ιδιαίτερη πτυχή των λογοτεχνικών αλλά συνάμα και των κοινωνικών αναζητήσεων αποτελούν τα θεατρικά έργα. Τα θέματα μεσαιωνικής ιστορίας, τόσο της βουλγαρικής όσο και της βυζαντινής, ομολογουμένως, εμφανίζονται συχνότερα, ακολουθώντας τις βασικές αντιλήψεις για ιστορικά πρόσωπα και γεγονότα, με τις συνακόλουθες ερμηνευτικές προσεγγίσεις που συμβαδίζουν με τις εκάστοτε κοινωνικοπολιτικές συνθήκες στη νεότερη Βουλγαρία. Στην ανακοίνωση αναλύεται ένα ξεχασμένο πλέον στη Βουλγαρία και εντελώς άγνωστο στο ελληνικό κοινό θεατρικό έργο του περιώνυμου κατά την όψιμη εποχή του Ζίβκοβ, ποιητή Ράντκο Ράντκοβ που πραγματεύεται το θέμα της βυζαντινής αυτοκράτειρας Θεοφανώς. Ένα έργο, γραμμένο το 1983, έφερε αναγνώριση και βραβεία στο συγγραφέα και προβλήθηκε και εκτός των συνόρων της Βουλγαρίας.

Β' ΣΥΝΕΔΡΙΑ: Ρωσική Λογοτεχνία

Ο «Ιβάνοφ» του Τσέχοφ. Μεταξύ Δον Κιχώτη και Άμλετ; (Κωνσταντίνα-Μαρία Ναζίρη)

Το ιστορικό δοκίμιο του Τουργκένιεφ «Άμλετ και Δον Κιχώτης» (Σύγχρονος 1860, τχ. Ιανουαρίου) έθεσε την εκ νέου πραγμάτευση των δύο αρχετυπικών μορφών ως ζήτημα επίκαιρο, ειδικά για τη ρωσική κοινωνία της εποχής. Ο Δον Κιχώτης, σε αυτή τη θεώρηση, πρεσβεύει την ορμή στη δράση υπέρ ενός ιδανικού, ενώ ο Άμλετ συμβολίζει την

περισυλλογή, την εσωστρέφεια και την περιδίνηση της αμφιβολίας. Το φθινόπωρο του 1887 ο Τσέχοφ γράφει το θεατρικό έργο «Ιβάνοφ», προβάλλοντας τη μορφή άντρα, καταβεβλημένου ήδη στα 35 του χρόνια, να αναλογίζεται την ταυτότητά του ανατρέχοντας, μεταξύ άλλων, σε αυτά τα πρότυπα, του Δον Κιχώτη και του Άμλετ. Η ανακοίνωση θα επιχειρήσει να διερευνήσει πτυχές του αντίλαλου μεταξύ των δύο έργων.

Η ηθοποιός του Τσέχοφ (Λιάνα Κεραμιδά)

Η παρούσα εργασία ασχολείται με τις γυναικείες μορφές που παρουσιάζονται μέσα από το θεατρικό έργο του Τσέχοφ, καθώς και με τις προκλήσεις που έχουν να αντιμετωπίσουν οι ηθοποιοί που επιχειρούν να ενσαρκώσουν έναν από αυτούς τους ρόλους.

Η σπιτονοικοκυρά του Ντοστογιέφσκι: Ο ρόλος της παράδοσης στην εθνική αναζήτηση και πρόοδο στη Ρωσία του 19ου αιώνα (Κατερίνα Παπαθανασίου)

Με αφορμή τη νουβέλα «Σπιτονοικοκυρά» του Ντοστογιέφσκι, θα γίνει μία σύντομη διερεύνηση του ιδεολογικού-κοινωνικού πλαισίου της Ρωσίας του 19ου αιώνα και των αντιλήψεων του Ντοστογιέφσκι κατά τα έτη 1845-1849, ακριβώς δηλαδή πριν τη σύλληψή του και εξορία του το 1849. Βασικό άξονα για τη μελέτη της «Σπιτονοικοκυράς» αποτέλεσε η ιδεολογική διαμάχη μεταξύ σλαβοφιλικών και δυτικιστικών αντιλήψεων.

Από τον μικρό και περιττό άνθρωπο, στον «homo sovieticus» και «homo post-sovieticus». Αναζητώντας την σύγχρονη εκδοχή των χαρακτηριστικών λογοτεχνικών τύπων ανθρώπου της ρωσικής λογοτεχνίας του 19ου αιώνα.» (Άννα Βαγγελακούδη)

Κάνοντας αναφορά σε τρία γνωστά έργα της ρωσικής λογοτεχνίας του 21ου αιώνα, («Время секунд хэнд» Светлана Алексиевич, «Андеграунд, или герої нашего времени» Владимира Маканина, «Generation П», Виктора Пелевина) γίνεται προσπάθεια οριοθέτησης αλλά και σύγκρισης της τυπολογίας των ηρώων με τους γνώριμους λογοτεχνικούς τύπους του «μικρού» και «περιττού» ανθρώπου, όπως αυτοί προκύπτουν από τα έργα των Πούσκιν, Γκόγκολ, Ντοστογιέφσκι, Λέρμοντοφ και Τουργκένιεφ. Παράλληλα γίνεται αναφορά στον ρόλο της λογοτεχνίας ως «καθρέπτη» μιας εποχής αλλά και την κληρονομιά της κλασικής ρωσικής λογοτεχνίας, όπως αυτή ανιχνεύεται στα έργα των σύγχρονων συγγραφέων.

Γ' ΣΥΝΕΛΠΙΑ: Λογοτεχνική μετάφραση

Συγκριτική ανάλυση των Αγγλικών και Ελληνικών μεταφράσεων του παραμυθιού του Α.Σ. Πουσκιν «Τσάρος Σαλτάν» (Άλφια Χουσαΐνοβα)

Η παρούσα εργασία εξετάζει τις διάφορες μεταφράσεις του παραμυθιού και παρουσιάζει μια σύγκριση ανάμεσα στις 7 μεταφράσεις (4 Ελληνικές και 3 Αγγλικές), με έμφαση στις δομή και τη μορφή, τους χαρακτήρες, τον αφηγητή, τις υφολογικές δυσκολίες και τη γλωσσική απόδοση. Η εργασία αξιολογεί τις διάφορες στρατηγικές μετάφρασης που χρησιμοποιούνται και αναλύει το θεωρητικό πλαίσιο της μετάφρασης παιδικής λογοτεχνίας. Με αυτό τον τρόπο, η εργασία προσφέρει μια συνολική εικόνα του παραμυθιού του Πούσκιν και της μεταφοράς του σε διαφορετικές γλώσσες και πολιτισμούς.

Ν.Γκόγκολ «Ταράς Μπούλπα» (Συγκριτική ανάλυση των Αγγλικών και Ελληνικών μεταφράσεων) (Ολγα Μαρίνοβα)

Σήμερα η μετάφραση είναι πλέον απαραίτητη σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής. Η εργασία μου εξετάζει τις μεταφράσεις της νουβέλας του Ν. Γκόγκολ "Ταράς Μπούλπα" στην

Αγγλική (1916, 2008) και Ελληνική (1973, 1982) γλώσσα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη μελέτη του ατομικού στυλ του συγγραφέα και η μετάδοση αυτών κατά τη μετάφραση του αυτού ως ένα ιδιαίτερο φαινόμενο της Ρωσικής γλώσσας.

«Το χριστουγεννιάτικο δέντρο και ο γάμος» («Ёлка и свадьба»). Φ. Μ. Ντοστογιέφσκι (Συγκριτική ανάλυση των Ελληνικών μεταφράσεων) (Μαρία Κωσταράγκου)

Πρόκειται για την σύγκριση αποσπασμάτων μεταξύ του πρωτότυπου ρωσικού διηγήματος του Ντοστογιέφσκι «ЕЛКА И СВАДЬБА» (1848) και πέντε ελληνικών μεταφράσεων, εκ των οποίων η πρώτη ελληνική μετάφραση έγινε στην εφημερίδα Ακρόπολις το 1886 από τον Θεόδωρο Βελλιανίτη και η πιο χρονολογικά πρόσφατη μετάφραση έγινε το 2022 από την Τζένη Κουσούνελου. Στην παρούσα εργασία αναλύονται οι μεταφραστικές διαφορές που εντοπίζονται μεταξύ των ελληνικών αυτών αποδόσεων ως προς το πρωτότυπο κείμενο καθώς η κάθε μετάφραση αποδίδει διαφορετικά το νόημα που επικοινωνεί ο Ντοστογιέφσκι μέσω του διηγήματός του.

«Απολείπει ο Θεός Αντώνιον»: Ανάλυση-Σύγκριση μετάφρασης του Κ. Π. Καβάφη στη ρωσική γλώσσα (Πηγή Χαϊδούλη)

Στην παρούσα έρευνα επιχειρείται μία ανάλυση και σύγκριση (2) των μεταφράσεων της Σ. Ιλίνσκαγια και του Γ. Σμάκοφ, στη ρωσική γλώσσα. Σε πρώτο επίπεδο, γίνεται μία σύντομη αναφορά σε βασικά χαρακτηριστικά του έργου του Έλληνα Αλεξανδρινού ποιητή, Κ. Καβάφη, όπως και σημαντικές πληροφορίες για τους μεταφραστές και την προϊστορία της μετάφρασης του ποιήματος “Απολείπει ο Θεός Αντώνιον”. Στην συνέχεια, αναλύεται το ποίημα ως προς τη δομή του και το ιστορικό του υπόβαθρο. Σε τρίτο επίπεδο, ακολουθεί μία σύγκριση των δύο ρωσικών μεταφράσεων και ορισμένα συμπεράσματα τα οποία εξήχθησαν από την έρευνά μας.

Πέμπτη 25 Μαΐου 2023

Κεντρικοί ομιλητές

Αργύριος Τασούλας, Διδάκτωρ ιστορίας, μεταδιδακτορικός ερευνητής, Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων

Τα αρχεία των μυστικών υπηρεσιών της ΕΣΣΔ για το Κυπριακό ζήτημα

Τα συμφέροντα της σοβιετικής εξωτερικής πολιτικής στην Ανατολική Μεσόγειο ήταν άρρηκτα συνδεδεμένα με την τύχη του Κυπριακού ζητήματος. Παρά τις εκτενείς μελέτες για το ρόλο της Δύσης στο τρίγωνο Ελλάδα-Κύπρος-Τουρκία, η στρατηγική του άλλου μεγάλου μπλοκ του Ψυχρού Πολέμου παραμένει υποβαθμισμένο κεφάλαιο της ιστορίας των διεθνών σχέσεων. Ωστόσο, οι τακτικές της ΕΣΣΔ, όχι μόνο κατά τη διάρκεια του κυπριακού αγώνα για αυτοδιάθεση τη δεκαετία του 1950, αλλά και των κυπριακών κρίσεων του 1964, 1967 και 1974, αποδείχτηκαν πιο εκλεπτυσμένες και αποτελεσματικές, επιφέροντας την αύξηση της πολιτικής της επιρροής στην Ανατολική Μεσόγειο. Στην ομιλία θα αναλυθούν οι στόχοι και οι ανείπωτες υποθέσεις του Κρεμλίνου για αυτή την ενδονατοϊκή σύγκρουση βάσει αδημοσίευστων εγγράφων των σοβιετικών μυστικών υπηρεσιών.

Τέονα Μπερίτζε, Διδάκτωρ φιλολογίας, Καθηγήτρια Διδασκαλείου Ξένων Γλωσσών

Ιδιαιτερότητες του λόγου των Ποντίων Ελλήνων στην Ατζαρία της Γεωργίας (νεοελληνικό και ρωσικό λεξιλόγιο στα ποντιακά)

Η ανακοίνωση αυτή έχει αντικείμενο τους Πόντιους Έλληνες που ζουν στην Ατζαρία της Δυτικής Γεωργίας. Παρουσιάζεται μια σύντομη περιγραφή της ιστορίας της εγκατάστασής τους στη Γεωργία και ειδικότερα της ιστορίας των Ποντίων του Βατούμ.

Στο πρώτο μέρος της ανακοίνωσης αντικείμενο μελέτης αποτελούν τα βασικά λεξικά χαρακτηριστικά της ποντιακής διαλέκτου, όπου συμπεριλαμβάνονται οι ιδιαιτερότητες της ομιλίας των Ποντίων στα Γεωργιανά. Ειδικότερα αναλύονται οι ιδιομορφίες του ποντιακού λόγου των Ελλήνων που κατοικούν στην Ατζαρία. Στο δεύτερο μέρος περιγράφεται η σχέση του ποντιακού ελληνικού λεξιλογίου με το νεοελληνικό λεξιλόγιο και οι αρχαϊσμοί στον λόγο των Ποντίων. Στο τρίτο μέρος παρουσιάζεται μια σύντομη περιγραφή του δάνειου λεξιλογίου, όπου συμπεριλαμβάνονται οι τουρκισμοί και το ρωσικό λεξιλόγιο στα ποντιακά των Ελλήνων της Ατζαρίας.

Το θέμα του Ποντιακού Ελληνισμού στο επίπεδο της μελέτης των *ιδιαιτεροτήτων του λόγου των Ποντίων Ελλήνων στην Ατζαρία της Γεωργίας* αποτελεί ένα μικρό τμήμα μιας ευρύτερης έρευνας στο πλαίσιο των διδακτορικών σπουδών μου. Η έρευνα αυτή μπορεί να συνδεθεί με τη συστηματική ενασχόλησή και την καταγραφή των ιδιαιτεροτήτων στον λόγο και συγκεκριμένα με τη μελέτη των λεξιλογικών χαρακτηριστικών της ποντιακής διαλέκτου.

Δ' ΣΥΝΕΔΡΙΑ: Λαογραφία- Εκκλησιαστική ιστορία

Παγανιστικές παραδόσεις των Νοτίων Σλάβων τον 21^ο αιώνα (Σεβαστιανή Δαναλή)

Η εργασία εξετάζει την διατήρηση και την αφομοίωση του παγανιστικού παρελθόντος των Νοτίων Σλάβων (Βουλγάρων, Σέρβων κλπ.) στην σύγχρονη εποχή ,τον 21ο αιώνα. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην πολιτισμική μίξη των παγανιστικών συμβόλων και εθίμων με την ορθοδοξία υπό το πρίσμα της λαϊκής παράδοσης και του κλάδου της λαογραφίας στις βαλκανικές σλαβικές χώρες και πως αυτά τα έθιμα κατάφεραν να επιβιώσουν και να αποτελούν σήμερα δείγμα αλλά και στοιχείο της πολιτιστικής ταυτότητας των λαών αυτών.

Στο μεταίχμιο του σλαβικού παγανισμού και του χριστιανισμού: Μια κριτική στην έννοια διπλή πίστη (Παναγιώτα Μπαφατάκη)

Στην παρούσα εργασία γίνεται αρχικά μια σύντομη αναφορά στον σλαβικό παγανισμό και τον συγκερασμό του με την χριστιανική πίστη για περίπου δύο αιώνες, και στη συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικά οι επικρατούσες θέσεις ερευνητών σχετικά με την έννοια της «διπλής πίστης»

Η «Νουθεσία» του Βλαδίμηρου Μονομάχου και το ζήτημα της φιλανθρωπίας ενός Χριστιανού ηγεμόνα (Ελένη Γιάντση)

Το έργο Rouchenie (μέρος του Χρονικού του Νέστωρος) του Ρώσου ηγεμόνα Βλαδίμηρου Μονομάχου γράφτηκε από τον ίδιο ως μια αυτογραφία αλλά και και συμβουλευτικό εγχειρίδιο προς τους γιούς του το 1117. Ο Βλαδίμηρος επιχειρεί μέσω αυτού να καταδείξει τα ενάρετα χαρακτηριστικά ενός ηγεμόνα, πάντα με γνώμονα τη χριστιανική διδασκαλία, δημιουργώντας έτσι ένα κάτοπτρο ηγεμόνος, το οποίο θα έπρεπε να μιμηθούν οι κληρονόμοι του. Η φιλανθρωπία ενός ηγέτη κατά τον Μονομάχο αποτελεί ένα πολύ σημαντικό κεφάλαιο, ώστε να επιτύχει μια ισορροπημένη εξουσία επάνω στους υπηκόους του. Ωστόσο, οι ρίζες της

φιλάνθρωπίας ως χαρακτηριστικό ενός ενάρετου ηγεμόνος ανάγονται στα βυζαντινά πρότυπα και κατ'επέκταση στην ελληνική πολιτική θεωρία, η οποία διαδόθηκε μέσω του χριστιανισμού και στους σλαβικούς λαούς. Ο Βλαδίμηρος δεν έμεινε μόνο στη θεωρία αλλά εφάρμοσε εκτεταμένο ευεργετικό έργο αφενός με την νομοθεσία περι πρόνοιας και αφετέρου με την οικοδόμηση πλήθους ιδρυμάτων. Η μελέτη του παραπάνω έργου πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών μου.

Σύγχρονη έρευνα της μεταφραστικής μεθοδολογίας του Γαβριήλ Στεφάνοβιτς Βέντσλοβιτς (Dragica Tadic Papanikolau)

Κατά το πρώτο μισό του ΙΗ' αιώνα, στην κοινότητα των ορθοδόξων Σέρβων μεταναστών στην Μοναρχία των Αψβούργων, ζούσε ο ιερομόναχος και συγγραφέας Γαβριήλ Στεφάνοβιτς Βέντσλοβιτς. Για την ζωή του δεν έχουμε πολλές πληροφορίες. Όμως, μας έχει αφήσει ένα έργο τεράστιου μεγέθους - περίπου 7000 σελίδες γραμμένες στην σερβική εκδοχή της εκκλησιαστικής σλαβονικής γλώσσας, και περίπου 9000 σελίδες στην καθομιλουμένη σερβική γλώσσα. Ο ιερομόναχος Γαβριήλ πραγματοποίησε τη μεταγραφή διάφορων εκκλησιαστικών κειμένων από τη ρωσική εκδοχή της εκκλησιαστικής σλαβονικής γλώσσας στη σερβική της εκδοχή, όπως και από την εκκλησιαστική σλαβονική στην καθομιλούμενη σερβική γλώσσα. Υπήρξε πρωτοπόρος στην καταγραφή της καθομιλουμένης γλώσσας, όπως και στην μετάφραση εκκλησιαστικών κειμένων σε κατανοητή γλώσσα στα ευρύτερα λαϊκά στρώματα. Το έργο του Γαβριήλ Στεφάνοβιτς Βέντσλοβιτς εδώ και πολύ καιρό αποτελεί αντικείμενο επιστημονικής έρευνας, η οποία συνεχίζεται ακόμα λόγω του όγκου του. Εμείς θα παρουσιάσουμε τα αποτελέσματα της σύγχρονης έρευνας της μεταφραστικής του μεθοδολογίας η οποία παρουσιάζει επιστημονικό ενδιαφέρον για δύο λόγους. Πρώτον, επειδή αποτελεί μαρτυρία της μεταβατικής περιόδου της σερβικής γλώσσας από την εκκλησιαστική σλαβονική προς την μοντέρνα εκδοχή της. Δεύτερον, επειδή ο ιερομόναχος Γαβριήλ πολλές φορές μεταφράζει ελεύθερα τα κείμενα, προσθέτοντας ολόκληρες παραγράφους που τον αναδεικνύουν και ως συγγραφέα.

Ε' ΣΥΝΕΔΡΙΑ: Ιστορία των σλαβικών λαών

Η σχέση του Πατριάρχη Φωτίου με τον ηγεμόνα των Βουλγάρων Βόρι – Μιχαήλ (Αικατερίνη Τσεκούρα) (ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ)

Ο ηγεμόνας των Βουλγάρων Βόρις τον 9^ο αιώνα αναζήτησε το χριστιανικό βάπτισμα στη Δύση. Οι Βυζαντινοί άσκησαν όμως πίεση στον Βόρι, ο οποίος τελικά δέχτηκε μαζί με τον λαό του τον Χριστιανισμό από την εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, με ανάδοχό του τον αυτοκράτορα Μιχαήλ Γ'. Ο Πατριάρχης Φώτιος έστειλε μία νουθετική επιστολή στον νεοφώτιστο ηγεμόνα προκειμένου να του υποδείξει ποια είναι τα καθήκοντα που οφείλει να εκπληρώνει ως ένας χριστιανός πλέον άρχοντας. Στην επιστολή του αναφέρει, ότι ένας ηγεμόνας οφείλει να είναι δίκαιος και γενναίος απέναντι στους φίλους του. Το κείμενο αυτό ενέχει χαρακτήρα *κατόπτρου ηγεμόνος*, καθώς προβάλλει ως πρότυπα ηγεμόνων τον Μέγα Αλέξανδρο για την γενναιότητά του και την υπερκέραση των παθών και τον Μέγα Κωνσταντίνο για την ευσέβειά του. Ο Βόρις αντιλήφθηκε άμεσα τις συνέπειες από τη πνευματική κηδεμονία του Βυζαντίου, η οποία αποσκοπούσε στην υποταγή της νεοσύστατης Εκκλησίας της Βουλγαρίας στην εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως.

Η πολιτική του Στέφανου Δουσάν και των διαδόχων του απέναντι στις Μονές των Σερρών και του Αγίου Όρους (1345-1371) (Σοφία Κιουμουρτζίδου) (ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ)

Η σερβική κατάκτηση των Σερρών και της ευρύτερης κοιλάδας του Στρυμόνα το 1345 επηρέασε σημαντικά τις μονές της περιοχής, αλλά και του Αγίου Όρους. Τα μοναστικά ιδρύματα προσπάθησαν με κάθε τρόπο να διαφυλάξουν την περιουσία και τα προνόμιά τους. Γι' αυτόν τον λόγο δημιούργησαν δεσμούς με το νέο καθεστώς, εξασφαλίζοντας τις απαραίτητες πολιτικές και οικονομικές εγγυήσεις. Οι Σέρβοι για θρησκευτικούς, αλλά κυρίως πολιτικούς λόγους επέδειξαν εξ αρχής ιδιαίτερα ευνοϊκή στάση απέναντι τους, επικυρώνοντας ή παραχωρώντας νέα προνόμια, υπό τη συνήθη μορφή των προσόδων ή φοροαπαλλαγών. Άλλωστε με την υποστήριξη του κλήρου και των μοναχών μπορούσε ο νέος κατακτητής να επιβληθεί ευκολότερα στις τοπικές κοινωνίες.

Η κάθοδος του Ρωσικού στρατού στα Βαλκάνια (1877-1878) και η απήχησή του στον ελληνικό τύπο (στην «Εφημερίδα» του Δημητρίου Κορομηλά) (Στυλιανός Καπάτος)

Η παρούσα ανακοίνωση εστιάζει στην απήχηση που είχε στα κείμενα της Αθηναϊκής Καθημερινής Εφημερίδας του Δ. Κορομηλά η κήρυξη του πολέμου εναντίον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας από τη Ρωσία στις 24 Απριλίου του 1877, καθώς και η κάθοδος του Ρωσικού στρατού στα Βαλκάνια μέχρι την ανακωχή που υπεγράφη στην Αδριανούπολη στις 31 Ιανουαρίου του επόμενου έτους. Σκοπός της ανακοίνωσής είναι να παρουσιαστεί, με όσο το δυνατόν περισσότερη σαφήνεια, ο τρόπος αντιμετώπισης της Ρωσίας από την Ελλάδα του 19ου αιώνα, μέσα από τα κείμενα μιας επίσημης τρικουπικής εφημερίδας.

Η Βυζαντινο-ρωσική σύγκρουση του 970-71. Μια νέα αποτίμηση (Απόστολος Κόντες)

Η παρούσα εργασία αφορά την σύγκρουση της ιστορικής ανατολικής Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας του Βυζαντίου με το νεοεμφανιζόμενο κράτος των Ρώσων του Κιέβου κατά το Μεσαίωνα, που έλαβε χώρα στα εδάφη του πρώτου βουλγαρικού κράτους το 971 μ.Χ. Αυτοκράτορας του Βυζαντίου την εποχή της σύγκρουσης ήταν ο Ιωάννης Τσιμισκής που νωρίτερα είχε διατελέσει ικανότατος στρατηγός, ενώ ηγεμόνας των Ρώσων του Κιέβου ήταν ο Σβιατοσλάβος. που και εκείνος με τη σειρά του είχε σημαντικές στρατιωτικές επιτυχίες εναντίον των Χαζάρων και άλλων λαών της εποχής, όπως των Πετσενέγκων και των Βουλγάρων. Οι μάχες που είχαν δώσει οι δυο εμπλεκόμενοι με άλλους αντιπάλους μέχρι τότε είχαν αλλάξει τον ρου της ιστορίας, αλλά και για τους δυο αυτή ήταν ίσως η πιο σημαδιακή. Γίνεται αναφορά στα γεγονότα που οδήγησαν στη αντιπαραβολή των στρατευμάτων τους και την εξέλιξη της μάχης, μέσα από τη μελέτη σχετικών βιβλιογραφικών πηγών.

ΣΤ' ΣΥΝΕΔΡΙΑ: Συγκριτική Γλωσσολογία

Συγκριτική ανάλυση των ιδιωμάτων του προφορικού λόγου στην ρωσική και ελληνική εκδοχή της τηλεοπτικής σειράς «Η νταντά» (Αικατερίνη Γαβρά)

Οι στερεότυπες εκφράσεις θεωρούνται ένα από τα πιο σημαντικά γλωσσικά φαινόμενα να κατακτήσει κανείς σε μια γλώσσα, καθώς είναι απαραίτητες για την παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου. Ο ομιλητής χρησιμοποιεί τέτοιες εκφράσεις για να γίνει κατανοητός από τον συνομιλητή του και για να μην περιθωριοποιηθεί γλωσσικά. Η μελέτη εξετάζει τη σύγκριση των στερεότυπων εκφράσεων στα 4 πρώτα επεισόδια της τηλεοπτικής σειράς «Η Νταντά» στην ρωσική (2004-2006) και στην ελληνική (2003-2005) εκδοχή τους. Η μελέτη παρουσιάζει τη σύγχρονη ρωσική και νεοελληνική γλώσσα, βελτιώνει την κατανόηση του

τρόπου με τον οποίο εκφράζεται το χιούμορ σε μια σύγχρονη τηλεοπτική σειρά και καταδεικνύει τη λειτουργία των στερεότυπων εκφράσεων στο καθημερινό προφορικό λόγο, που είναι προσαρμοσμένος στις πολιτιστικές ανάγκες ενός ξένου ακροατηρίου.

Το πρόθημα *pro-* στο μονόπρακτο του Α.Π. Τσέχωφ «Η Αρκούδα»: γλωσσολογικές, μεταφραστικές και διδακτικές προσεγγίσεις (Μαρία Αμανάκη)

Η παρούσα εργασία εξετάζει τον ρόλο της προθηματικής ρηματικής παραγωγής στη διαμόρφωση πολυεπίπεδων νοημάτων στον θεατρικό λόγο, ο οποίος ενδεχομένως αποτελεί ιδανικό γλωσσικό περιβάλλον διδασκαλίας του φαινομένου κατά την εκμάθηση της ρωσικής ως ξένης γλώσσας. Κείμενο μελέτης αποτέλεσε το θεατρικό μονόπρακτο του Α.Π. Τσέχωφ «Η Αρκούδα». Αντικείμενο μελέτης αποτέλεσαν τα παράγωγα ρήματα με προθήματα που αναπτύσσουν, μαζί με την πρωτογενή και μια δευτερογενή, τη λεγόμενη *мутационная семантика*— μεταβαλλόμενη σημασιολογία. Η μεταβαλλόμενη σημασιολογία των ρωσικών προθημάτων, ακόμη κι όταν δεν είναι ενεργή, ενυπάρχει στη γλωσσική συνείδηση των φυσικών ομιλητών και επιδρά στην ερμηνεία του θεατρικού κειμένου. Η ολοκληρωμένη ανάλυση της σημασιολογίας των προθημάτων στα ρήματα με στρατηγική σημασία στη δομή του θεατρικού έργου, συμβάλλει στην πληρέστερη κατανόηση των «κρυμμένων» συγγραφικών νοημάτων. Ως παράπλευρο αποτέλεσμα, η μελέτη του γραμματικού αυτού φαινομένου γίνεται ευκολότερα αντιληπτή από τους μαθητές, βαφτίζοντας κατευθείαν τη θεωρητική γνώση στη ζωντανή επικοινωνία, στον θεατρικό λόγο.

Η θετική και η αρνητική ευγένεια στους τροποποιητές της πράξης της άρνησης στη σύγχρονη ρωσική και τη νεοελληνική γλώσσα (Τατιάνα Σορόρκινα)

Η ανακοίνωση αυτή αφορά τη συγκριτική ανάλυση των γλωσσικών μέσων που χρησιμοποιούνται κατά τη διατύπωση της ευγενικής άρνησης του αιτήματος στη ρωσική και νεοελληνική γλώσσα. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν με ερωτηματολόγια από δύο ομάδες υποκειμένων: από φυσικούς ομιλητές της νεοελληνικής γλώσσας και από φυσικούς ομιλητές της ρωσικής γλώσσας. Ειδικότερα, αναλύθηκαν τα γλωσσικά μέσα, που χρησιμοποιήθηκαν για τη διατύπωση της ευγενικής άρνησης από τους συμμετέχοντες, κατά την επιλογή της καταλληλότερης απάντησης για την εκάστοτε επικοινωνιακή περίσταση και κατά την ταξινόμηση των επιλογών ως προς τον βαθμό ευγένειας σε τέσσερις διαφορετικές περιστάσεις, είτε με ισότιμες, είτε με μη ισότιμες σχέσεις. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν σημαντικές αποκλίσεις, που αφορούν στα γλωσσικά μέσα κατά τη διατύπωση της ευγενικής άρνησης του αιτήματος στη νεοελληνική και τη ρωσική γλώσσα.

έστί μοι – у меня есть Η έννοια της κατοχής ή απλά ένα «αφηρημένο» «έχω»; Μια ιστορικοσυγκριτική μελέτη και μια διδακτική πρόταση (Αικατερίνη Σαμαρά)

Στην παρούσα έρευνα γίνεται μια ιστορικοσυγκριτική μελέτη των συνθέσεων «έστί μοι» και «у меня есть» της αρχαίας ελληνικής και ρωσικής γλώσσας αντίστοιχα. Παρουσιάζεται η ιστορία της εξέλιξής τους από την κοινή καταγωγή τους από την οικογένεια των Ινδοευρωπαϊκών γλωσσών μέχρι και τη χρήση τους ή την αντικατάστασή τους σήμερα στον γραπτό λόγο. Η έρευνα στηρίζεται στη σύγκριση της Κοινής (αρχαίας) ελληνικής γλώσσας και της Σλαβονικής Εκκλησιαστικής μέσω των αντίστοιχων κειμένων του Κατά Ματθαίου Ευαγγελίου. Το άρθρο καταλήγει σε μια διδακτική πρόταση για τη διδασκαλία της ρωσικής ως ξένης όσον αφορά την απόδοση της σύνθεσης του «у меня есть» και την προσέγγισή του με το ελληνικό ρήμα «έχω».

Ζ' ΣΥΝΕΔΡΙΑ: Διδακτική της 2ης γλώσσας.

«Καλώς ήρθατε!»: Ένα ψηφιακό εργαλείο για την πρώτη επαφή με την ελληνική γλώσσα (Έλενα Καρπαδάκη, Φαίδρα Κωσταρά, Θεοφανία Μπουργκούδη, Αναστάσιος Στράτος)

Το Καλώς ήρθατε! είναι ένα ψηφιακό βιβλίο που απευθύνεται σε ενήλικες μετανάστες και/ή πρόσφυγες που επιθυμούν να έρθουν σε μια πρώτη επαφή με την ελληνική γλώσσα. Δεν απευθύνεται σε ανθρώπους με συγκεκριμένο εθνολογικό και πολιτισμικό υπόβαθρο γι' αυτό και το βιβλίο δεν έχει ενδιάμεση γλώσσα. Πρόκειται για ένα εκπαιδευτικό εργαλείο και όχι τυπικό εκπαιδευτικό εγχειρίδιο, που έχει ως στόχο να παρουσιάσει στους/τις ενδιαφερόμενους/ες βασικό λεξιλόγιο μέσα από τη χρήση οπτικοακουστικού υλικού. Το περιεχόμενο στοχεύει στην κατανόηση προφορικού λόγου και περιλαμβάνει λέξεις και φράσεις που θα ενισχύσουν τη δυνατότητα έκφρασης βασικών πληροφοριών για τον εαυτό τους και την εκπλήρωση (έστω και ελλειπτικά) βασικών επικοινωνιακών αναγκών. Απευθύνεται σε ανθρώπους που διαθέτουν κάποιο ψηφιακό μέσο (υπολογιστή, tablet, smart phone) και έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο. Οι ίδιοι, έχουν συνειδητοποιήσει την αξία χρήσης της γλώσσας υποδοχής, αναγνωρίζουν την ανάγκη των «ελληνικών για επιβίωση» και έχουν την ικανότητα, ως ενήλικες, να προβούν σε μια αυτοδίδακτη διαδικασία μέσω Google Chrome:https://read.bookcreator.com/ljavRuEHJ1fWPI7XTx4QK45FDZO2/aGIHWp7vQImOV2Gf_o44ig

Πολυπολιτισμικές προσεγγίσεις στη διδασκαλία της ρωσικής ως ξένης γλώσσας - Τα γλωσσικά εγχειρίδια (Χρήστος Ράπτης) (ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ)

Η εργασία αφορά την μελέτη διαφόρων εγχειριδίων που έχουν ως κύριο αντικείμενο τη διδασκαλία της ρωσικής ως ξένης γλώσσας, υπό το πρίσμα θεωριών διδασκαλίας διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, με κύριο άξονα τις διδακτικές προσεγγίσεις του Γκόρσκι.

Έντυπα και ηλεκτρονικά μονόγλωσσα λεξικά της σύγχρονης ρωσικής (Χριστίνα-Παναγιώτα Ντζαχρήστου)

Στη παρούσα εργασία παρουσιάζονται τα έντυπα και ηλεκτρονικά μονόγλωσσα λεξικά της σύγχρονης ρωσικής γλώσσας. Από την οπτική του λεξικογράφου εξετάζονται τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των έντυπων και ηλεκτρονικών λεξικών της ρωσικής και αναλύονται τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα τους. Από την οπτική του χρήστη αναφέρονται οι λόγοι από τους οποίους εμφανίζεται η ανάγκη χρήσης ενός λεξικού και τα κριτήρια επιλογής του κατάλληλου. Τέλος, γίνεται παρουσίαση δειγματοληπτικής έρευνας, στόχος της οποίας ήταν η ανεύρεση των ειδών των λεξικών της ρωσικής γλώσσας που χρησιμοποιούνται από τους φοιτητές του 3ου και 4ου έτους του τμήματος μας για την κάλυψη των γλωσσικών τους αναγκών.

Δημιουργία αυθεντικού υλικού διδασκαλίας μέσω της χρήσης νέων τεχνολογιών (για μαθητές ηλικίας 14-16 ετών, B2 επιπέδου γλωσσομάθειας, σύμφωνα με το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις γλώσσες) (Επιστήμη Ιωαννίδη, Ευαγγελία Βουρνά)

Στα πλαίσια της μελέτης των μεθόδων διδασκαλίας και των νέων τεχνολογιών, όσο και της δημιουργίας αυθεντικού υλικού διδασκαλίας και μελέτης, δημιουργήσαμε έναν διαδικτυακό ιστότοπο. Αξιοποιώντας τις εκπαιδευτικές εφαρμογές, που θα κάνουν το μάθημα πιο ενδιαφέρον και αποτελεσματικό για τους μαθητές, κατασκευάσαμε έναν ιστότοπο που μπορεί

να χρησιμοποιηθεί στα πλαίσια μιας τάξης, να είναι ωστόσο προσβάσιμος από οποιονδήποτε ενδιαφέρεται να μελετήσει και να εξασκηθεί στο γραμματικό φαινόμενο που αναλύουμε, στη προκειμένη περίπτωση αυτό των <<Διαρθρωτικών λέξεων και προτάσεων>>. Πραγματεύεται τη διδασκαλία της ρωσικής γλώσσας, ως δεύτερης ή ξένης, σε μαθητές ηλικίας 14-16 ετών, B2 επιπέδου γλωσσομάθειας, σύμφωνα με το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις γλώσσες. Συμπληρωματικές εφαρμογές πέραν του ιστότοπου είναι οι: youtube, wordwall και padlet.